

kot igralec prvovrsten, kot pevec ne vedno enako dober. Zupan postaja vobče čim dalje boljši in porabnejši; s posebnim užitkom smo ga poslušal in opazovali v »Gorenjskem slavčku«, pa tudi v mnogih drugih operah je dobra moč. Vobče dober je tudi Debevec. Mohorič se je izkazal zlasti v »Prodani nevesti«. Kovač zadnje čase poizkuša priti vun iz raznih napak in manir. Bratuž je kaj primeren za komične vloge, n. pr. v »Tajnosti«, v »Prodani nevesti«, zlasti pa briljira kot komik v »Gorenjskem slavčku«. Glasu sicer nima posebno izdatnega, a se prijetno posluša. Zorman se pevsko ni kaj prida razvil, drugače je porabna moč.

Operni pevski zbor ima po večini dober material, zlasti vrle moške pevce. Pazi pa naj, da bo bolj vezano pel in nekoliko več niansiral. Orkester razpolaga z dobro izvežbanimi godbeniki, igra semtertja dosti diskretno (v tem oziru se je odlikoval posebno v »Gorenjskem slavčku«), včasih pa s svojo polno igro duši zbor in soliste, da reveži tonejo v njem.

Igralni načrt se dejansko stopinjo za stopinjo izvaja kot ga je začetkom sezone napovedala intendantca. Tekom treh mesecev, v oktobru, novembru in decembru, je bilo uprizorjenih deset opernih del: Smetanova »Prodana nevesta« in »Tajnost« (kot noviteta), Puccinijev »Tryptichon« (Plašč, Sestra Angelika, Gianni Schicchi) in »Madame Butterfly«, Delibesova »Lakme«, Janačkova »Jenufa« (kot noviteta), Rossinijev »Sevilski brivec« (recimo kot »stara noviteta«), Bizetov »Carmen«, Foersterjev »Gorenjski slavček« (tudi kot nekaka noviteta) in Boitov »Mefistofeles« (kot noviteta). Vse naštete opere so bile z malo izjemami dobro zasedene in so dosegle uspeh. Vseh in vsake izmed naštetih in uprizorjenih oper smo bili veseli, na marsikako, zlasti na »Jenufo«, smo lahko ponosni, da se je na našem odru sploh uprizorila in razmeroma prav dobro. Posebno pa nas je razveselila zopetna uprizoritev prvega tosezonskega našega domačega dela: Foersterjevega »Gorenjskega slavčka«, ki ga je opera o priliki skladateljve 85letnice po 26 letih — nekoliko scenično izboljšanega — z vso skrbnostjo pripravila in dala prvič pred praznikom narodnega ujedinjenja z največjim uspehom. Režijo je vodil g. Šest, dirigiral g. kons. prof. Jeraj, sodelovale pa so na odru razen ge. Lewandovske izključno slovenske moči. Prvi predstavi je prisostvoval tudi gosp. skladatelj in bil od občinstva kakor tudi od opere same najiskreneje pozdravljen in počaščen. O podrobnih lepotah »Gorenjskega slavčka« ne bom govoril; rečem samo to, naj se nikaar zopet nekega lepega dne ne izgubi v prašne predale opernega arhiva, temveč naj živi, naj se izvaja leto za letom in zopet in zopet razveseljuje naše občinstvo. V tej operi veje iz dejanja in iz glasbe naš resnično slovenski duh. Bolj pristno slovenske opere nam do sedaj še nihče drugi ni ustvaril.

V operi »Madame Butterfly« je nekaj kratov z izrednim uspehom gostovala ruska pevka gospa Ada Poljakova. V tej operi kakor tudi v

posebnem samostojnem koncertu se je izkazala tako veliko umetnico, kakršnih je bilo v Ljubljani do sedaj še malo. S. P.

* * *

IZ PISMA UREDNIKOMA.

»...Naš novi svet, kako je lep in veren. In dober je. Dvignile so se trepalnice, in pod njimi niso gluhe votline, pod njimi so tople rjave oči: naša zemlja! Pozdravljena! Tak tih pozdrav zdaj gre iz loga v log in kdor mu je svoj glas pripletel — za vami, z vami!

Mnogo vas je, izvečine še nemih, ker trma zaklepa usta. Prvi je bruhal v dan, vulkan svojo sveto lavo, Tone Seliškar. Vulkanisti, opazovatelji opasnih žrel, trde, da je le majhen odstotek žindre v lavi. Vse drugo je živa ruda. Naj bo, tudi ruda še ni železo.

Pri tej priliki sta mi na misli Kralja, oba hkratu. Mučil sem se z Jodlovimi henidami pred njiju platni dalje, kakor se za poprečnega diletanta spodobi: danes vem, da niso henide. Kralja sta le prvič dosledna do okrutnosti, odkrita pred seboj do bolnosti, in pred publiko poštena do neke meje..., ki je publika najbrž sama ne prenese več. Tako so nastale v vrsti Kraljevih platen tiste vrzeli, se pravi so platna, le prazna so, se pravi tudi prazna niso, le nič nas ne brigajo. Pa še to ni resnica. Brigajo nas, le nekoliko manj kakor Kralja sama.

Duhoven je obris naše nove zemlje. Dvanajst jih vpije proti. Ducad! In če je vas tudi dvanajst, ducad še dolgo niste. Treba seči nazaj, hladnega srca nazaj v globino let, in ko si zagrabil, ne med potjo omagati! Bogastva za senen voz: Pregelj sedi na vrhu in pikapoka poje in švrka po konjih. Težavna so ta rojstva. Preveč jih je. Prezapored gredo, še z imeni bo križ. Zato pa se vsak njegovih otrôk od ostale romancierske zaplodine razlikuje za ravno toliko, za kolikor so si med seboj podobni, ti otroci solnea, ti župniki in biriči samega sebe. So pa grenkobe, ki ti ostanejo na jeziku vse dni do konca. Pravijo, da je zemlja spomladi grenka. Vem, da je grenak dan, ljubezen, vera, dobrotà, kri človeška, kri spomina, borba za kruh, borba za delež na večnosti, vse lepo na tej zemlji. Prvi okus in zadnji — grenka sta. In grenka je smrt. Pride pa čas in ni več daleč, ko bo to obličje postavljeno na soho in dvignjeno iznad krink in krivih lic v čistejšo svetlobo, v toplejši vzduh: Ecee Slovenia!

Še daljnega neznanca naj ne pozabim, kri-vega velike samote, prestrašne oddaljenosti ter pokolenja, da se Bogú usmili! Švabi, Mažari in prvi pristni Panonci so v pijanosti zamenili ženske in kaj je bila posledica — monstrum, pohabljenec, državljan sicer naš, dr. Richard Strauß kaže nanj (pri tej priliki je izvedel, kje je Prekmurje) — a mi se mu še ogiblujemo. Naj nas ne ume napak: Smo sramežljivi ljudje, Slovenci. Pred vrednotami celo — zardimo, če je stvar taka in so vrednote res vrednote...

Še recept, draga mi urednika, za dramo, kakor biti mora, bo biti imela. Slovenska in ina: dramatična do vrelišča, neteatralna do askeze...«